

INVENTARIZACE ZELENĚ - ZPRÁVA

LOKALITA - PARK A OKOLÍ ROŠKOTOVA DIVADLA, ÚSTÍ NAD ORLICÍ

Pro hodnocení sadovnické hodnoty dřevin parku a okolí Roškotova divadla byla použita metodika pětimístné stupnice podle MACHOVCE z roku 1970.

Cílem průzkumu bylo provedení soupisu dřevin a jejich parametrů a posouzení jejich dendrologické hodnoty pro účely územního rozhodnutí v souvislosti s aktuálně zpracovávanou Studií parku a okolí Roškotova divadla.

Sledované hodnoty při inventarizaci dřevin

- **Zaměření dřevin** – při hodnocení dřevin a jejich porostů je nutné každou dřevinu nebo skupinu dřevin zaměřit a přenést do příslušné mapy
- **Označení dřeviny** – ve sledovaném území tímto rozlišujeme stromy (S), keře (K) a keřové skupiny (KS)
- **Pořadové číslo** – v tabulce i příslušné mapě je každá dřevina či skupina dřevin označena pořadovým číslem.
- **Název dřeviny** - jedná se o rodový a druhový název dřeviny
- **Průměr kmene** - se měří u stromů v prsní výšce t.j. v 1,3m, u keřů a keřových skupin se průměr kmene neurčuje
- **Šířka koruny** - se měří jako půdorysný průmět koruny na terén
- **Výška dřeviny** - vzhledem k tomu, že se výška dřevin každoročně mění jsou tyto hodnoty orientační
- **Věková kategorie** - tento údaj se udává orientačně
- **Sadovnická hodnota** - je kritérium, které shrnuje prakticky všechny kvality dřeviny, které nebylo možné vyjádřit naměřenými hodnotami, je to v podstatě klasifikátor, který definuje kvality dřevin podle stupně jejich účinnosti jako účelové a funkční složky přírodní části životního prostředí. Dřeviny se v podstatě obodují.

5 bodů - nejhodnotnější dřeviny (I. klasifikační třída)

červená barva

Dřeviny absolutně zdravé a nepoškozené, tvarem a celkovým habitusem koruny odpovídající druhu, bez pozorovatelných poškození, zavětvěné až k zemi, velikostně již plně rozvinuté, avšak ještě v plném růstu a vývoji. Do této kategorie patří dřeviny u nichž je vzhledem k jejich předpokládané délce dosahovaného stáří předpoklad, že mohou svou sadovnicko-krajinářskou funkci plnit ještě po řadu desetiletí. Při řešení prostoru je třeba vycházet ze zásady, že je třeba je zachovat v maximální míře, i za předpokladu přehodnocení a přetvoření sadovnického prostoru, přeřešení plánované zástavby apod. Tyto dřeviny by prakticky měly být zachovány ve všech případech.

4 body - velmi hodnotné dřeviny (II. klasifikační třída)

modrá barva

Zdravé dřeviny typického tvaru, odpovídající příslušnému druhu nebo kultivaru, nanejvýš nepatrně porušené. Velikostně rozvinuté alespoň na polovinu těch rozměrů, které jsou na daném stanovišti schopné vytvořit. Stejně jako v předcházející kategorii musí mít dřeviny předpoklad dalšího rozvoje pro řadu desetiletí při udržení dosažené kvality. Tyto dřeviny je také nezbytné chránit za cenu přetvoření kompozice prostoru na němž se nacházejí. K jejich odstranění lze přistoupit až po vyčerpání všech, i poměrně nákladných řešení a jen ve zcela výjimečných případech.

3 body - dřeviny průměrné hodnoty (III. klasifikační třída)

zelená barva

Dřeviny zdravé, resp. jen nepatrně proschlé, ale bez chorob a škůdců, kteří by se mohli rozšiřovat. Dřeviny v této kategorii se mohou tvarově lišit od původního typu. Patří sem např. vysoko vyvětvené dřeviny, avšak takové u nichž se předpokládá obrůstání po osvětlení kmene, případně takové, které podřezují své estetické a funkční hodnoty i při silném vyvětvení, dřeviny jednostranně zavětvené, ale se stabilní korunou, apod.. Patří sem rovněž dřeviny tvarově i vzhledově typické, avšak dosud menšího vzrůstu, který nedosahuje poloviny normálních rozměrů daného druhu na posuzovaném stanovišti. Také u této kategorie musí být předpoklad dlouhodobého rozvoje. Buď jsou to dřeviny, u nichž lze předpokládat, že si svoje sadovnické zařazení dlouhodobě udrží nebo takové, které se mohou dále rozvíjet a dosáhnout i vyššího počtu bodů. Velmi často, které nebyly dlouhodobě systematicky udržovány, tvoří základní materiál, z něhož je možno postupně vybudovat kvalitnější porosty. Při řešení sadovnických úprav se u této kategorie počítá s tím, že se dřeviny podle potřeby buď ponechají k dalšímu vývoji a tam, kde to záměr vyžaduje, se odstraní.

2 body - dřeviny podprůměrné hodnoty (IV. klasifikační třída)

hnědá barva

Patří sem dřeviny značně poškozené, velmi vysoko vyvětvené, bez předpokladu obrůstání po prosvětlovacích probírkách, dřeviny staré a málo vitální, výrazně prosychající, vydoutnalé, případně i jinak silně poškozené. Předpoklady dalšího vývoje jsou značně omezené, jak v čase, tak v kvalitě. Patří sem hlavně takové dřeviny u nichž nelze předpokládat zlepšení jejich kvality. Nesmí to však být dřeviny ohrožující bezpečnost lidí nebo prostorů. Při výhledových úpravách se počítá s jejich postupným odstraněním. Výjimky tvoří pouze dřeviny mimořádné dendrologické hodnoty (unikáty), dřeviny k nimž se váží nějaké památné události, chráněné stromy, resp. torza velmi malebně působící, která se nechávají na dožití.

1 bod - dřeviny nevyhovující (V. klasifikační třída)

žlutá barva

Dřeviny velmi silně poškozené, nemocné, napadené silně škůdci, zvláště takovými, kde hrozí jejich nebezpečí šíření na ostatní porosty, dřeviny odumírající a odumřelé, dřeviny, které ohrožují bezpečnost návštěvníků (zřícení cesty), svou existencí výrazně poškozují kvalitu cennějších exemplářů (dřeviny vrůstající do koruny kvalitnějších dřevin) a dřeviny jinak ohrožující daný prostor a jeho vývoj. V této kategorii jsou dřeviny bez jakýchkoli předpokladů dalšího rozvoje. Při řešení ploch a výhledu sadovnických úprav je nezbytné je odstranit v nejkratší možné době. Jsou to dřeviny, které v prostorech vadí, a které je třeba odstranit bez ohledu na to, jaký bude uplatňován postup při další výchově porostu.

Souhrnné hodnocení daného porostu

Řešené území představuje park s volně stojící funkcionalistickou budovou divadla od významného českého architekta Kamila Roškota. Budova divadla byla v roce 2017 zařazena na seznam národních kulturních památek České republiky, čímž se do povědomí dostal i park a jeho okolí, které tvoří nedílnou součást tohoto objektu.

V současné době lze stav parku hodnotit jako neuspokojivý a zpracovává se studie na jeho obnovu. Tato obnova by měla respektovat v maximální možné míře hodnotné stávající vegetační prvky, které se již v parku nachází. Jsou jimi převážně letité vzrostlé listnaté a jehličnaté stromy, o které je však pro jejich dlouhodobé působení v kompozici nutné náležitě pečovat. Patří k nim například javory mléče, buky lesní, lípy srdčité, jasany ztepilé, habry obecné, ale i smrky či borovice. V souhrnu se jedná o cenné rostliny, na kterých by měl být postaven návrh pro obnovu tohoto parku. Jednotlivé charakteristiky zmiňovaných rostlin, včetně jejich sadovnické hodnoty jsou pak podrobně popsány v Inventarizační tabulce.

Vedle hodnotných dřevin jsou však v parku patrné také skupiny jehličnanů, které jsou již na konci své životnosti. Jedná se převážně o málo perspektivní jedince se sníženou vitalitou a nízkou estetickou hodnotou. Tyto dřeviny mají v Inventarizační tabulce nižší hodnocení. Doporučujeme je postupně nahrazovat novými, abychom zajistily dlouhodobou funkčnost kompozice.

V severovýchodní části parku je v současné době nahlouchená výsadba stromů (č.65-72), které si vzájemně konkurují, což jim znemožňuje plný vývoj. Z těchto dřevin bychom rády vyzdvihly červenolisté buky, které se při zajištění optimálních světelných podmínek mohou rozvinout v hodnotné dlouhověké solitéry. Navrhujeme tedy pokácení dřevin, které jsou v jejich bezprostřední blízkosti a celkové prosvětlení tohoto koutu. V nejmenším měřítku to znamená pokácení dvou proschlých bříz rostoucích ve středu této skupiny.

V jihozápadní části parku je nyní patrná přestárlá skupina ovocných stromů (č.21-25). Tyto dřeviny jsou již značně proschlé a místy napadené dřevokaznými houbami. Optimálním řešením by bylo odstranění celé skupiny s náhradou evokující původní charakter výsadeb, avšak se zajištěním vyšších estetických hodnot. Vhodnou alternativou by tak mohla být skupina okrasných třešní (*Prunus sargentii*).

Vzhledem k vysokému počtu vzrostlých dřevin, ale také dřevin starých a dosluhujících, je zapotřebí zajistit v parku odbornou arboristickou péči. Tato profesionální péče výrazně zvýší perspektivu vzrostlých dřevin, jež jsou stěžejní hodnotou daného místa. U dřevin rizikových z pohledu provozní bezpečnosti, ale zároveň cenných z pohledu sadovnického hodnocení, doporučujeme zpracovat detailní plán péče, opírající se o speciální fytopatologický průzkum.